

Fenomen prozračnosti

Monografija „O prozračnosti, dubini i boji” dr Raška Radovića predstavlja studiju posvećenu problemu opažanja, postavljenu posve interdisciplinarno
ponedeljak, 29.01.2018. u 13:51

Насловна страна

Psihijatar koji već deset godina živi u Pekingu, a rođen u Vranju, Raško Radović je tokom svog života u inostranstvu pod pokroviteljstvom znamenitog Žaka Buvresa stekao doktorat iz filozofije na Sorboni, te je magistrirao na Londonskom univerzitetu, prevashodno se baveći studijama klasične filologije. Predstavljanje dela Raška Radovića našoj publici Akademska knjiga započela je 2014. godine, kada je objavljena monografija „Sistemi forme u umetnostima prvih civilizacija i Grčke”.

Njegovo novo delo „O prozračnosti, dubini i boji” predstavlja studiju posvećenu problemu opažanja, postavljenu posve interdisciplinarno. Interdisciplinarnost Radovićevog pristupa, međutim, nije prevashodno cilj samog istraživanja, koliko ona proističe iz prethodno pomenutog širokog horizonta njegovih interesovanja i njegovog školovanja.

Drugim rečima, ovo delo predstavlja osobeno istraživanje naglašenog autorskog pečata, kojim se izbegava bilo koje konkretno disciplinarno opredeljenje, te koje, skoro fenomenološki, smeru na opis i analizu autentičnog susreta sa svojim predmetom. U skladu s tim, Radović u svom istraživanju neposredno stupa u diskusiju sa veoma različitim teorijskim pozicijama, od psiholoških do filozofskih, očigledno sa namerom da sopstveni poduhvat jasno razgraniči od onih već postojećih i poznatih.

Autorova namera i istaknuti autorski pečat očigledni su već i u samom naslovu, odnosno proističu iz ključnog pojma prozračnosti. Radović, naime, pojam prozračnosti tretira sasvim specifično i kao sopstveno terminološko rešenje za imenovanje fenomena kojim se bavi, a za koji smatra da do sada nije teorijski uočen i razmatran. Prozračnost Radović određuje kao

subjektivni prostor kroz koji se ništa ne providi, koji tek obezbeđuje privid providnosti i omogućava raspored objekata u domenu vizuelnog.

Pasionirani tragalac

Kredo dr Raška Radovića jeste da psihijatar treba da raspolaže širim humanističkim obrazovanjem kako bi bolje razumeo ljude i njihove probleme. Sledeći tu ideju vodilju, on se celog svog veka zanimao za kulture raznih naroda, za klasičnu literaturu, filozofiju i umetnost. Od rane mladosti pasionirani tragalac za vizuelnim stvarima, on se posebno interesuje za teoriju forme i izraza, kao i za vizuelno opažanje.

Monografija je, dakle, organizovana oko tog ključnog pojma, te je njen veći deo posvećen legitimaciji fenomena prozračnosti kao novog i drugačijeg od već poznatih, kao i njegovoj pojmovnoj diferencijaciji i preciziranju. Tako postavljajući svoje istraživanje, Radović poseže i za svojevrsnom revizijom tradicije mišljenja o opažanju, detektujući ona mesta na kojima je fenomen prozračnosti nagovešten, iako nije ekspliciran. Posebno interesantan u tom pogledu je drugi deo monografije, posvećen različitim oblicima postvarenja tog fenomena – sa jedne strane njegovoj *supstancijalizaciji* u pojmu etra, a sa druge njegovoj *konkretizaciji* u kontekstu antičkog razumevanja plemenitih materijala.

Ovakva pozadina istraživanja, međutim, pred čitaoca postavlja naročite zahteve. Radović, naime, relativno često od čitaoca očekuje da njegove nalaze potvrdi sopstvenim iskustvom – refleksijom načina funkcionisanja sopstvene vizuelnosti, kao i metodskim praćenjem različitih stereograma kojima studija obiluje. Monografija, dakle, nije usmerena prosto na teorijske argumente i rasprave, već i na angažovano učešće čitaoca, koji na taj način postaje ravnopravni učesnik istraživanja i njegov konačni arbitar.

Uzeta u celini, monografija „O prozračnosti, dubini i boji” neobično je napisano štivo, otvorenog karaktera. Delu je moguće pristupiti na različite načine i sa različitim interesima, jer je njegov karakter unapred postavljen tako da sa dobrodošlicom očekuje različita čitanja. Izlažući sopstveno stanovište i njegov interes, bez pretenzije na bilo šta drugo sem na stupanje u otvoreni prostor dijaloga povodom svog centralnog pitanja, Radović čitaocu nudi novu priliku za susret sa sferom teorijskog, ali i novu mogućnost sagledavanja sopstvenog vizuelnog iskustva.

Dr Una Popović